

המטרה: עזה

השעה המדינית דחקה. בניירורק נרממה חזית רחבה נגד ישראל. איראפטר היה לסמוך כדראות על פעולות האנגלים והצרפתים. על ישראל היה להבטיח לעצמה ללא השהיה את היעד הפוליטי הקרוב ביותר: העיר עזה. כדי שפובה מוגמרת זו תהיה מונחת לפני כל כינוס בינלאומי. הכרח הפוליטי הכתיב את המהלך הצבאי.

מצבה של עזה היה חסרת תקווה. היא הייתה מנותקת ביבשה, ואילו כושרו של הצי המצרי להגיש לה סעד מן הים, מול הצי הבריטי, הצרפתי הישראלי, היה מבוסס. אחרי שצה"ל טיהר את המוצבים שהגנו על העיר, הסיק המושל הערבי את המסקנה ההגיונית: כדי להגן על חייהם של מאות אלפי נתיניו, שהיו עלולים ליפול קרבן ללוחמה אכזרית, נכנע. עזה חזרה לישראל.

בשלושת צירי ההתקדמות רודפים כוחות צה"ל אחרי האוייב אשר נסיגתו הופכת לבריחה. בצפון תוקף צה"ל את עזה, אשר מפקדה המינהלי נכנע רשמית. פרט לכמה כיסים נכבשה הרצועה.

עזה, 29.10.56

בשם אלוהים הרחום והרחמן.

אל אחי, מר חוסין עבד אל-רחמן, השלום ורחמי אלוהים וברכתו יחולו עליך. היקר ללבי, אשר כל אהבתי ודאגתי ותונה לראשך היקר, הגיעני מכתבך הראשוני ואני מודה לאלוהים על מצב בריאותך הטוב ולחדשות הטובות שכתבת לי.

אחי, אני תודה לאל במצב בריאות טוב מאוד. אני מבקש שתמסור ד"ש לקרובים יומי, כדי שלא ידאגו. המצב תודה לאל אצלנו הוא שקט. אני חושב שאקבל חופ"ש ב-20.11. כיון שאנו גומרים את תקרפת האימונים.

אם לא אבוא בתאריך שהזכרתי, זה יהיה בגלל פעולות ההרס שאנו עורכים בארמות ישראליות. אבקש שתודיע מדי מה נשמע אצלכם. העבר ד"ש לדודי ולילדיך ולאל-עבד אל-קרע מנסור, ולמר סאלח מוחמד ולגיאבר, אחי, אני מחכה לתשובה מהירה ומאחל לכם בריאות.

אחי, עבד אל-רחמן מחמוסה.

מכתב שלא הגיע

מכתב חיה כתוב בכתב יד קפדני ומסולסל. הוא היה נתון בתוך מעטפה צבעונית, שנשר הצבא המצרי התנוסס עליה. מצידה האחורי היה ציור אדום של צנחן ומצנחו. אולם המכתב לא נשלח מעולם ליעדו. מר חוסין עבד אל-רחמן היה תלמיד באוניברסיטה באיזחור בקהיר לא יזכה עוד לקבל מכתבים מאחיו, שהיה מגויס לחטיבת

פדאיון בעזה. כי שעות מעטות בלבד לאחר שנכתב המכתב חדל המצב. תודה לאל, לה יות שקט בגיורת רצועת עזה.

המגויס עבד אל-רחמן מחמוסה לא יבוא גם לבקר את בני משפחתו בתאריך שנקב. לא משום שהוא יהיה עסוק או בנעולות הרס בארמות ישראליות. עבד מחמוסה לא יעסוק עוד לעולם בפעולות מעין אלה. ארבע ימים לאחר שכתב את המכתב ולאחר שהחלו מבצעי השחרור של צה"ל בדרום, הייתה גופתו של המגויס מחמוסה מוטלת בתוך שוחה עמוקה במוצב על גבעה מדרחית לעזה.

המוצב שכן על פרשת הדרכים עזה-חאף יוניס, ממול לנחל-עיון. היה לו מראה מאיים

הרביאלות שנכנע. ליווה מוחמד פואד אל-דגואי, מושל רצועת עזה מטעם מיניסטריון המלחמה המצרי, נכנע בפני צה"ל.

למדי גדרות-חיל חלודות, דרשפועיות, היו מתווחות מסביבו בקוים ויוגונים, ככתוב בכל ספר הלימוד הצבאיים. מאחוריהם התרובמו גנות הפח מכוסה העפר של העמדות. תעלות קשר שיסעו את הגבעה לכל הכיוונים. הכל היה מוכן לקרב: המקלעים בעמדות השולטות על השטח, התותח האנטי-טנקי מתוצרת ספרד, תמוש מחסנית מלאה, תותח אנטי-טנקי אל כיוון הדרך המוליכה לנחל-עיון, המוקשים ומלכודות הפתאים. אפילו שער הברזל של המוצב היה מוגף כהלכה, נעול בשרשרת ומנעול.

הכל היה מוכן לקרב, לא חסר דבר. לי עבד אל-רחמן מחמוסה לא היתה כל סיבה לדאגה. מצב בריאותו היה טוב. מדי חודש היה מקבל חופשה של שבוע ימים כדי לר"טוע הבינה. לקאהיר. בשלושת השבועות הנותרים היה מכין עצמו לקרב, יוצא מדי פעם לפעולות הרס בארמות ישראליות, או מצטלם בסזוות קרביות לעלוני תעמולה מצריים.

ממול למוצבו, בטוח מקלעים בינוניים ומרגמות, היו פרושים על מישור שטוח וגלוי בנייה על נחל-עיון. כשהופר השקט יזעור, לא היסס מחמוסה עם שאר חבריו להוכיח את יכולתם הקרבית, לפתוח מיד באש על הישוב שממול.

רק ארבעה ימים לאחר מכן, חיכתה גורפתו בשוחה לקוברים.

החוג ליריעת הארץ

נחל-עיון יצאו אנשי המשק מתוך העמדות, עמוסי שמיות וכלי-שק, התיכונמו לישון בעל לאוהי לילות השחר שניה. אותה שעה בדיוק החל הרעש בעבר השני של הגבול.

הבחורים והבחורות נעצרו על הגבעה, השקיפו לעבר תמרות-העשן שליוו את התפרוציות על המוצבים המצריים. אמר דן הבלונדי לחבריו: "יש לי הרושם שפותחים שם חוג ליריעת הארץ."

על כביש הבטון המוביל מעזה דרומה, לעבר בארי, נראתה שיירה של שריונים דרירים במהירות לעבר היעדים המופגנים. דן מסר לחבריו את השמיות, בדק את רובהו והתחיל לרוץ. "לאן?" צעקו אחריו. "לתפוס טרמפ לעזה!" השיב להם תוך כדי ריצה.

הוא לא השיג את המשריינים. הם דהרו והגיעו עד לכביש הראשי המוליך לעזה. שם נערכו במערך והחלו להמטיר אש קטנית על המוצבים. לזמן קצר הושבה להם אש. המשריינים לא נעלבו, פרצו את המח"סום שעל הכביש והתקדמו לעבר קבוצת הבתים שעל גבעה השולטת על פני השטח כולו, גבל מונטאר. אחריהם התקדמו חיילים עם חיל-הרגלים הפורץ. יותר מאחור המתינו האוטובוסים של דן עם חיל-הרגלים שנועד לטיהור.

מתוך קבוצת הבתים שעל הגבעה, הוש"בה אש חזקה. מקלעים ורובים. בחיפוי ה"משריינים והטנקים, קפצו אנשי החוללים, נשכבו ליד הגדר המקיפה את הגבעה. "בונג" לור אלי!" קרא מסקד היחידה לחייל ש"נשא עמו צינור-מתכת ירוק וארוך.

האיש רץ אל הגדר, הניח את הצינור מ"תחתיה, השתתה כמה שניות, קפץ אחורנית בצעקה: "פוצץ!" לרגע הרכינו החיילים את ראשיהם. נשמע סיצוק, הגדר נפרצה. המח"לקה הסתערה על הגבעה. השריונים המשיכו בדרכם.

על המוצבים לא התגלתה התנגדות רצינית. רק בודדים נשארו בתוך העמדות. רובם אף לא השיבו עוד אש. הם הסתתרו בתוך העמדות, בים סמרטוטים וגיירות, בתקוה ש"לא ישגיחו בהם.

באחת העמדות הרגישו הבחורים בתנועה חשודה. אחד היודע ערבית ניגש עד לפתח, העזיז נכון בידיו, צעק: "תעל הוון!" איש לא יצא החוצה. "מה אתה משחק מחבואים, תקע כדור וחלס", הציע אחד. הציע שני: "תגיד לו: ברלה, ברלה, גיע ארויסו (צא החוצה)!"

בטחון שדה

מרדפים, צפנית-מזרחית לעזה, נתגלו קניי-התנגדות המשריינים ה"קיו את המקומות, קלטו תפוחי-זהב בצריורות ריות. אחורנית יותר, השיג דן מנחל-עיון ועוד בחורים ובחורות, טרמפ באחת המכוניות.

"אתם מבנינו", הוא הסביר לחיילים, "זה לא שאנחנו מחפשים הרפתקאות, אבל אנחנו רוצים לראות איך שעושים אותנו למשק בעורף ממשק ספר". אחר הוסף אחריו: "הם גנבו לנו במשך שנים קילומטרים של צינורות-השקאה מאלומיניום, אנחנו רוצים להחזיר אותם."

לפני המוצבים נעצרו המכוניות. יחידה צעדה קדימה, התפרשה ועלתה על המוצב. החיילים התכוננו ח"כו לראות מניח תיפתח האש. הם מחכים עד שנגיע קרוב, לחש תימיני נפ"ד, גבר בשנות הארבעים, בעל זקן ופיאות, אולם גם כשהיחידה נמצאה על היעד לא פתח איש באש. המוצב היה ריק. גופה או שתיים התגללו בשוחות. מתוך האהלים והבקתות שבמדרון האחורי בקע עוד עשן ארוחת-הבוקר. המיטות בתוך העמדות עוד היו מכוסות סדינים מוזהמים. הכל נשאר בהם: חגור, נשק, נעליים.

האנשים ירו לתוך העמדות למרות שידעו שאיש אינו נמצא בהם. מה שבטוח בטוח. אחד יצא עם מציאה: תמונת נערה מעוררת סלת. שני הצביע בהתפעלות: תראו איזה תותח!"

"אל תגעו בזה", צעק המפקד, "אל תגעו בשום דבר, הזהרו ממוקשים."

על הדרך למטה כבר הובלו שבויים במ"כוניות. מהצד הישראלי זרמו כבר האורחים. בין הראשונים: הרב הראשי לצה"ל, אלוף-משנה שלמה גורן, מלווה כתב וצלם, ש"הייחזו את כל תנועותיו. הוא התויק בידו ספר תורה, קיבל את מתנת הלוחמים — מספר תת-מקלעים מטיפוס קארל גוסטאב.

אז לאור

זיהוי פדאיון. שומר מסמך-הגבול הישראלי בודק בהשתייכות לפדאיון. רוב לוחמי הפדאיון פשטו את כ"כפדאיון הועברו למכלאות מיוחדות, משם למחנ

השריון בראש. טנקים ישראליים נכנסים לחבובה חרגלים. בשעה שנכנס השריון עוד ריקים הרחובות לרזובות העיר להתבונן בכובשים החדשים. התנהגותם ה